

6. Kucherenko V.R., Karpov V.A., Markytan A.C. Biznes-planuvannyafirmy,- K.: Znannya, 2006 - 423 s.

7. Yastrems'ka O. M. Investytsiyna diyal'nist' promyslovykh pidpryyemstv: metodolohichni ta metodychni zasady: Monohrafiya. - 2-he vyd. - Kh.:INZhEK, 2004. – 312 s.

8. Yastrubets'ka U.C. Hroshovi potoky v otsintsi investytsiynoho proektu pidpryyemstva // FinansyUkrayiny. - 2005. - #5. - S. 101-109.

Рецензент: Ковальов А.І. д.е.н., професор, проректор з наукової роботи ОНЕУ

10.03.2016

УДК 311:640.4

Кравченко Оксана

**ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАТИСТИЧНИМИ
ДАНИМИ СФЕРИ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА**

В статті досліджено трансформаційні процеси, що відбуваються в системі збору, обробки і подання статистичної інформації щодо діяльності у сфері ресторанного господарства України. Виявлено недоліки статистичного обліку сфери ресторанного господарства, що знижують інформативність надаваної статистичної інформації Державною службою статистики України. На основі аналізу європейського досвіду оприлюднення статистичних даних

сфери ресторанного господарства, надано рекомендації щодо вдосконалення статистичного обліку ресторанного господарства України з метою підвищення інформативності статистичних даних та сприяння інтеграції у міжнародний інформаційний простір. Розглянуто систему інформаційного забезпечення ресторанного господарства США, де окрім загальноприйнятих статистичних досліджень на базі інформації статистичної служби США Асоціація ресторанів США проводить власні дослідження. Надано рекомендації щодо організації оперативних спостережень розвитку ресторанного господарства і в Україні.

Ключові слова: статистичні спостереження, інформаційне забезпечення, статистична інформація, ресторанне господарство, діяльність із забезпечення стравами та напоями, європейська статистика, асоціація рестораторів США.

Кравченко Оксана

ИМПЛЕМЕНТАЦИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ОПЫТА ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ СТАТИСТИЧЕСКИМИ ДАННЫМИ СФЕРЫ РЕСТОРАННОГО ХОЗЯЙСТВА

В статье изучены трансформационные процессы, которые происходят в системе сбора, обработки и представления статистической информации по деятельности в сфере ресторанного хозяйства Украины. Выявлены недостатки статистического учета сферы ресторанного хозяйства, которые понижают информативность предоставляемой статистической информации Государственной службой статистики Украины. На основе анализа европейского опыта обнародования статистических данных сферы ресторанного хозяйства, представлены рекомендации по усовершенствованию статистического учета ресторанного хозяйства в Украине с целью повышения информативности статистических данных и содействия интеграции в международное информационное поле. Рассмотрена система информационного обеспечения ресторанного хозяйства США, где кроме общепринятых статистических исследований на базе информации статистической службы США Ассоциация ресторанов США проводит собственные исследования. Представлены рекомендации по организации оперативных наблюдений за развитием ресторанного хозяйства в Украине.

Ключевые слова: статистические наблюдения, информационное обеспечение, статистическая информация, ресторанное хозяйство, деятельность по обеспечению едой и напитками, европейская статистика, ассоциация рестораторов США.

Kravchenko Oksana

INTERNATIONAL EXPERIENCE IMPLEMENTATION OF STATISTICAL INFORMATION PROVIDING FOR RESTAURANT INDUSTRY

The article reviews transformation processes taking place in the system of collection, processing and presentation of statistical information regarding the Ukrainian restaurant industry. Were revealed shortcomings of restaurants industry statistical recording in Ukraine, that reduce the information content of the provided statistical information by the State Statistics Service of Ukraine. Based on the analysis of European experience in publication statistical data of restaurants industry, were given recommendations for improving statistical records of Ukrainian restaurants industry to increase the information content of statistical data and facilitate integration into international information space. An information providing system of the US restaurant industry, where apart from usual static data from US statistic, the National Restaurant Association of USA provides there own researches, was investigate. Recommendations concerning the organization of operational observations of restaurant industry of Ukraine were given.

Keywords: statistical observations, information providing, statistical information, restaurant industry, food and beverages activities, the European statistics, National Restaurant Association of USA.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні відбуваються трансформаційні процеси пов'язані з інтеграцією в міжнародне співтовариство. Вітчизняний Класифікатор видів економічної діяльності (далі КВЕД) ДК 009:2010 [1] було гармонізовано згідно з Європейським (NACE Rev. 2 [2]) та міжнародним (ISIC Rev 4 [3]) аналогами. Це спричинило зміни статистичної методології збору, обробки і подання статистичної інформації з метою забезпечення інформаційної єдності та можливості залучення до процесів міжнародного інформаційного обміну. Незважаючи на процеси, що вже відбуваються, система інформаційного забезпечення у сфері

ресторанного господарства України залишається недосконалою та потребує доопрацювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інформаційного забезпечення та стандартизації займалися такі вчені, як Антонова В.А., Ананьєв О.М, Беліченко А.Г., Мазаракі А.А., П'ятницька Г.Т., та ін. В своїх роботах вони висвітлюють процеси, що відбуваються за умов інтеграції України у ЄС, гармонізації діючих державних стандартів та статистичного обліку до світових вимог.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблеми інформаційного забезпечення статистичною інформацією сфери ресторанного господарства досліджені недостатньо. Найчастіше науковці використовують наявну статистичну інформацію в своїх дослідженнях, та звертають недостатньо уваги до її якості. Зміни, що відбуваються, диктують необхідність розробки та надання рекомендацій щодо вдосконалення системи збору, обробки і подання статистичної інформації з метою підвищення її інформативності для науковців, органів державної влади, та підприємців.

Постановка завдання. Дослідити вітчизняний та міжнародний досвід інформаційного забезпечення статистичною інформацією сфери ресторанного господарства. Виявити недоліки інформаційного забезпечення статистичною інформацією в Україні. Надати рекомендації щодо вдосконалення системи збору і подання статистичної інформації в сфері ресторанного господарства з метою підвищення її інформативності, корисності, та можливостей практичного використання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одна з найважливіших закономірностей розвитку світової економіки полягає в постійному зростанні ролі послуг, що знаходить відображення у збільшенні частки трудових ресурсів, які використовуються в цій сфері економіки [4, с. 19]. Поряд з цим, аналізуючи роль і місце ресторанного бізнесу в національній економіці, необхідно визначити, що рівень його розвитку, з одного боку, виступає одним з індикаторів, що визначають якість життя населення в країні; з іншого боку, – підприємницька діяльність у сфері ресторанного бізнесу забезпечує виконання цілей і завдань зростання економіки [5, с. 41]. Розвиток ресторанного господарства (далі – РГ) в першу чергу має соціальне призначення задоволення потреб клієнтів у харчуванні. Платна основа послуг створює економічні результати, що вимагає від цих

підприємств дотримання вимог ведення підприємницької діяльності в частині забезпечення відносин із державними органами [6, с. 42].

Важливу роль відіграє наявність повної та достовірної інформації щодо тенденцій та перспектив розвитку ресторанного господарства. Сьогодні ми знаходимось в стані змін, пов'язаних з процесами інтеграції в міжнародне співтовариство. Вітчизняний КВЕД ДК 009:2010 вже гармонізовано згідно з Європейським аналогом, зазнають змін також методологічні аспекти збору, обробки і подання статистичної інформації. Перед нами стоїть завдання забезпечення інформаційної єдності та цілісності зібраної статистичної інформації для можливості інтегрування в процеси міжнародного інформаційного обміну.

Проголошений Україною курс на інтеграцію до ЄС має бути підкріплений діями щодо створення належних передумов цієї інтеграції. Поступ у налагоджені тісних інтеграційних відносин України з ЄС передбачає серед інших реформування бухгалтерської системи України відповідно до міжнародних стандартів і стандартів ЄС, приведення системи стандартів і технічних норм України у відповідність до стандартів і норм ЄС, дотримання Україною положень нормативних документів ЄС щодо статистичного обліку [7, с. 213].

З 2012 р., згідно термінології нового КВЕД ДК 009:2010 почався поступовий процес зміни назви «Діяльність готелів і ресторанів» на «Тимчасове розміщення й організація харчування». На даний час ресторанне господарство в статистичному обліку України обліковується в складі розділу «Тимчасове розміщення й організація харчування» або в угрупованні з іншими видами економічної діяльності, що має свої недоліки.

Найчастіше статистична інформація стосовно ресторанного господарства обліковується консолідовано з готельною справою в групуванні «Тимчасове розміщення й організація харчування». Проте, ресторанна справа, на відміну від готельної, крім послуг організації харчування, має виробничу складову. Тут виникають специфічні виробничі питання нормування оборотних коштів, організації постачання, управління запасами, що відображуються в фінансових звітах. Коли Державна служба статистики України при підготовці розділу «Фінанси і кредит» [8, с. 60] в Статистичному щорічнику України об'єднує баланси готелів і ресторанів в консолідований баланс за видом економічної діяльності «Тимчасове

розміщення й організація харчування», втрачається інформативність такого балансу для аналізу як готельної справи, так і ресторанного господарства. Для відстеження індексів цін і тарифів, вартості основних засобів, введення в дію нових основних засобів, ступеню зносу основних засобів статистичний обліковець при врахуванні цін в ресторанному господарстві знову використовує поєднання закладів РГ з готелями [8, с. 76]. Розвиток підприємництва Державна статистична служба України обліковує за основними структурними показниками діяльності суб'єктів господарювання (кількість об'єктів господарювання, кількість найманих працівників, кількість зайнятих працівників, кількість підприємств за їх розмірами, обсяг реалізованої продукції) за видом економічної діяльності: «Тимчасове розміщення й організація харчування» [8, с. 296 – 304]. Вважаємо, що у статистичному обліку доцільно відокремлювати діяльність з тимчасового розміщення та діяльність з організації харчування за принципом «в тому числі», що відповідає практиці статистичного обліку у Євросоюзі.

При статистичному обліку зайнятості населення за видами економічної діяльності в країні кількість зайнятого населення в ресторанному господарстві обліковують разом з зайнятим населенням в торгівлі, ремонті автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, в готелях, що створює ще один варіант об'єднання даних [8, с. 344]. В результаті такого укрупнення інформації з кількості зайнятих, в Статистичному щорічнику України 2012 р. в розділі «Підприємництво» отримуємо дані, що на суб'єктах господарювання у тимчасовому розміщенні й організації харчування зайнято 256,9 тис. працівників (це 2,58 % зайнятих працівників України) [8, с. 296]. В розділі «Зайнятість населення» зайняті в торгівлі, ремонті автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, діяльності готелів та ресторанів склала 4 млн 894 тис. осіб (це 24 % зайнятого населення України). Та жодна з наведених цифр не дає інформації щодо загальної кількості зайнятих саме у закладах РГ підприємств різних видів економічної діяльності.

На наш погляд укрупнення інформації заважає здійснювати об'єктивний аналіз, що негативно впливає на регуляторну функцію держави. Поєднуючи статистичні дані різних видів економічної діяльності, Держава демонструє відсутність уваги до них.

В результаті процесів зміни статистичного обліку ресторанного господарства на статистичний облік діяльності із

забезпечення стравами та напоями суттєво змінилась структура подання інформації. У 2013 р. було зупинено збір і обробку даних за кількістю підприємств ресторанного господарства в розрізі ресторанів, кафе, барів, їдалень, що дозволяло відслідковувати тенденції зміни структури підприємств цих типів та їх чутливість до макроекономічних змін. Водночас, згідно угруповань прийнятих в новому КВЕД ДК 009:2010 розпочато подання даних величини товарообороту і кількості підприємств, що займаються діяльністю із забезпечення стравами та напоями в розрізі груп: «Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування»; «Постачання готових страв»; «Обслуговування напоями».

Донедавна частина даних щодо діяльності у сфері ресторанного господарства була представлена в розділі «Оптова й роздрібна торгівля. Ресторанне господарство» Статистичного щорічника України. Потрібно віддати належне, що в цьому розділі обліковець відокремлював з загального масиву саме статистичні дані сфери ресторанного господарства, та надавав можливість аналізу діяльності у ресторанному господарстві окремо від готельної справи. Ці дані містили інформацію про товарооборот, кількість підприємств, кількість закладів РГ, та кількість посадкових місць в закладах РГ. З передачею обліку статистичної інформації діяльності із забезпечення стравами та напоями з розділу «Оптова й роздрібна торгівля. Ресторанне господарство» до розділу «Послуги» з 2014 р. втрачено статистичний облік посадкових місць і кількості об'єктів (закладів) ресторанного господарства, що здійснюють діяльність у складі підприємств різних видів економічної діяльності. Це надає неповну інформацію про розвиток діяльності із забезпечення стравами та напоями. Наприклад, в 2013 р. в Україні працювало 20,6 тис. об'єктів ресторанного господарства, з яких лише 9,344 тис. об'єктів (закладів), які входили до складу підприємств, що за основним видом діяльності здійснювали діяльність із забезпечення стравами та напоями [9, с. 271; 2, с. 5, 105, 108, 113]. Таким чином, з припиненням обліку закладів РГ в складі підприємств інших видів економічної діяльності було втрачено інформацію про функціонування більш як половини закладів РГ України.

Велика кількість статистичних показників (у розділах Статистичного щорічника України: «Національні рахунки», «Послуги», «Підприємництво» та ін.) продовжують надаватись лише укрупнено в складі економічної діяльності «Тимчасове розміщення й

організація харчування», що суперечить практиці статистичного обліку в країнах Євросоюзу, де статистична інформація надається як консолідовано, так і відокремлено в розрізі «Тимчасове розміщення» та «Діяльність із забезпечення стравами та напоями». В рамках інтеграції України в європейське середовище цікавим є досвід надання статистичної інформації у Європейському союзі, де публікується цілий спектр показників в розрізі країн, що дає широку уяву про рівень розвитку ресторанного господарства, як на території всього європейського співтовариства, так і на території окремих країн-учасниць (рис. 1). Такий розгорнутий статистичний матеріал надає широкі можливості для аналізу процесів, що відбуваються у ресторанному господарстві як всередині країни, так і в порівнянні з іншими країнами, планування дій щодо підтримки і розвитку ресторанного господарства.

Вважаємо, що з метою наближення показників діяльності із забезпечення стравами та напоями, що надаються Службою статистики України до стандартів Євросоюзу, та забезпечення їх подальшої сумісності, необхідно відображати всі показники, що вже обліковуються в Україні за секцією I КВЕД ДК 009:2010 «Тимчасове розміщення й організація харчування» з деталізацією «в тому числі» за розділами 55 «Тимчасове розміщення» та 56 «Діяльність із забезпечення стравами та напоями». Також, необхідним є продовження збору і оприлюднення статистичної інформації щодо:

1. Обсягів обороту діяльності із забезпечення стравами та напоями (замість обороту ресторанного господарства) з урахуванням обороту фізичних осіб підприємців [9, с. 253];

2. Кількості закладів (об'єктів), як на базі підприємств, що здійснюють діяльність із забезпечення стравами та напоями, так і у складі підприємств інших видів економічної діяльності [11, с. 105, 113];

3. Кількості посадкових місць у закладах із забезпечення стравами та напоями [11, с. 105, 113];

4. Кількості підприємств з деталізацією за найбільш розповсюдженими типами: «ресторани», «кафе», «бари», «їдальні, постачання їжі» [8, с. 282].

Рис. 1. Інформація, що представляється в розрізі країн службою Євростатистики за видом економічної діяльності «Діяльності із забезпечення стравами та напоями» (розробка автора за даними Євростатистики [10])

Це дозволить Статистичній службі України надавати статистичні дані за ключовими показниками Євростатистики з діяльності із забезпечення стравами та напоями за кількістю підприємств, кількістю найнятих працівників, обороту, проміжному споживанню, оплаті праці найманих працівників, валової доданої вартості, валовому прибутку, на підставі яких розраховуються показники продуктивності праці, середньої заробітної плати, співвідношення середніх показників заробітної плати і продуктивності праці, валової рентабельності.

Інформаційне забезпечення, як суттєва частина державної підтримки підприємницької діяльності в РГ, окрім надання печатних, інтерактивних і усних роз'яснень щодо організації бізнесу і сплати податкових та інших платежів, може складатися з аналізу діяльності ресторанного господарства країни, надання цієї інформації широкому загалу населення, оцінки ефективності РГ і задоволеності споживачів. В Україні підприємець частіше за все залишається на одинці зі своїми проблемами, за власною уявою оцінює ситуацію на ринку, самостійно робить висновки, як може. Існують лише поодинокі приклади, коли підприємці замовляють соціологічне чи маркетингове дослідження, наймають фахівців-консультантів з питань ефективного ведення бізнесу. Зазвичай це занадто дорого для невеликих підприємств, тому дозволити собі таку «розкіш» можуть не всі. Тому дуже цікавим є приклад організації інформаційного забезпечення в ресторанному господарстві США.

Кожен місяць із року в рік, окрім загальноприйнятих статистичних досліджень на базі інформації статистичної служби США, Асоціація ресторанів США проводить власні дослідження за матеріалами інформації, яка щомісяця збирається, обробляється і оприлюднюється. Цей процес здійснюється оперативно і професійно. В Україні збір, обробку та оприлюднення статистичних даних здійснюють Державна служба статистики України і Головні управління статистики всіх областей. Навіть узагальнені дані за минулий рік в Україні, оприлюднюються не раніше, ніж через півроку після закінчення попереднього року. Ці дані носять інформативний і аналітичний характер, відображують інформацію з офіційної статистичної звітності суб'єктів господарювання України.

На спеціалізованому сайті асоціації ресторанів США можна отримати саму свіжу і різноманітну інформацію з вибірками, графіками і конкретними цифрами за місяцями і роками [12; 13]. Така інформація дозволяє користувачам мати повну уяву про стан сфери ресторанного господарства взагалі, та в окремих сегментах. Це допомагає підприємцям приймати рішення щодо конкурентної боротьби, ціноутворення, збільшення чи зменшення бізнесу не за власною думкою, а за статистичною і аналітичною інформацією. Вражає оперативність з якою спеціальні статистично-аналітичні служби США обробляють і публікують інформацію у засобах масової інформації. Слід визнати, що на Інтернет-сайтах крім безоплатної інформації існують платні послуги доступу, наприклад, за 10 дол США, що складає відносно доходів американців незначну суму. Такі витрати є цілком прийнятними для будь-якого підприємця, що вже займається, або тільки планує розпочати свою діяльність у ресторанному бізнесі, надаючи чисельні можливості по здійсненню аналізу ринку, подальших перспектив розвитку, прогнозування.

Національна Асоціація ресторанів США (англ.: *National Restaurant Association of USA*) була заснована в 1919 р. для сприяння підвищення ефективності ресторанного господарства в США. Зараз – це провідна ділова асоціація операторів ресторанної індустрії країни, що включає більш ніж 945 тис. ресторанів і підприємств харчового обслуговування [14]. В Україні теж існує Асоціація готелів та ресторанів України, що сприяє інформаційному обміну між рестораторами, але не проводить настільки фундаментальних досліджень, як Асоціація ресторанів США.

Національна Асоціація ресторанів США з 2002 р. розраховує в кінці кожного місяця Індекс ефективності ресторанів США (англ.: *RPI – Restaurant Performance Index*) [15]. *RPI* відображує стан і прогноз розвитку ресторанної індустрії, чи промисловості (англ.: *Restaurant Industry*). Звертає на себе увагу, що в США ресторанне господарство зветься індустрією. Таким чином виробництво страв ставиться на один рівень з будь-яким іншим виробництвом. *RPI* вимірюється по відношенню до стаціонарного рівня 100. Індекс більше 100 означає, що вид діяльності знаходиться в періоді росту (розширення), в той час як значення індексу нижче 100 представляє собою період скорочення для основних показників індустрії.

Індекс *RPI* складається з двох компонент:

1. Індекс поточного стану (The Current Situation), який вимірює поточні тенденції за чотирма показниками у ресторанній індустрії: товарооборот (same-store sales), трафік, чи кількість відвідувачів (англ.: traffic customer), витрати труда (кількість працюючих) і витрати капіталу (інвестиції в оновлення, розширення, і модернізацію бізнесу);

2. Індекс очікувань (англ.: Expectations Index), який вимірює шестимісячний прогноз ресторанних операторів для чотирьох показників ресторанної індустрії: товарооборот (англ.: same-store sales), кількість співробітників (англ.: employees), капітальні витрати (capital Expenditures), умови ведення бізнесу (business conditions).

RPI базується на інформації, що отримує Національна асоціація ресторанів США від більш ніж 400 ресторанів за показниками товарообороту, трафіку відвідувань, кількості працюючих, капітальним вкладенням. При цьому респонденти за поточними даними лише вказують, більше чи менше у них рівень перелічених показників у порівнянні з показниками даного місяця попереднього року. Вони не надають ніякої інформації про обсяги свого товарообороту, про кількість працюючих та кількість відвідувачів, про величину своїх капіталовкладень.

Ті ж самі респонденти для формування індексу очікувань надають інформацію лише про наявність очікування на наступні півроку щодо збільшення, чи зменшення, чи залишення без змін товарообороту, кількості співробітників, капітальних витрат, та умов ведення бізнесу, під якими розуміють загальний стан економіки (англ.: General Economic conditions). За даними відповідей за кожним питанням будуються щомісячні стовпчикові діаграми, на яких відображується відсоток респондентів, які вказали, що значення показника більше рівня цього показника попереднього року, та відсоток респондентів, які вказали, що значення показника менше рівня цього показника попереднього року. В результаті можна постійно спостерігати напрямок розвитку ресторанної індустрії та збір сподівань і реального стану показників.

Крім Індeksu ефективності ресторанної індустрії (RPI) в США з 2006 р. щомісяця розраховують Американській індекс задоволеності клієнтів ресторанної індустрії (англ.: ACSI – American Customer Satisfaction Index) [12; 16]. Для розрахунку Індeksu задоволеності

клієнтів (ACSI) використовують інтерв'ю з клієнтами у якості вхідних даних декількох рівнів економічної моделі, що була розроблена в Університеті POSC школи Мічиганського бізнесу. Питання анкети містять очікування клієнтів, сприйняття якості, сприйняття цінності. Також оцінюють результати задоволеності: жалоби клієнтів, лояльність клієнтів, в тому числі рівень утримання клієнтів та «терпимості» ціни. ACSI розраховується як середньозважене відповідей на три питання, які вимірюють різні аспекти задоволеності продуктом і послугами. Для цього використовується фірмова технологія програмного забезпечення для оцінки зважування для кожного питання. Розрахунок здійснюється для ресторанної індустрії взагалі, та для поширених мереж швидкого харчування окремо. Надання інформації про рівень Індексу задоволеності клієнтів за 11 мережами швидкого обслуговування США з 2006 по 2014 рр. у вигляді таблиці дозволяє менеджерам постійно проводити моніторинг конкурентного стану своєї мережі в порівнянні з іншими, та приходити до необхідності певних дій (табл. 1).

Таблиця 1

Американський Індекс задоволення клієнтів мереж ресторанів швидкого обслуговування з повним замкненим циклом обслуговування, з 2006 – 2014 рр. [12]

Роки	Mc Donald's	KFS	Burger King	Toco Bell	Dominos Pizza	Wendy's	Papa John's	Little Caesar
2006	63	70	70	70	75	76	79	77
2007	64	71	69	69	75	78	77	75
2008	69	70	71	70	75	73	76	75
2009	70	69	69	73	77	76	75	75
2010	67	75	74	74	77	77	80	78
2011	72	75	75	76	77	77	79	80
2012	73	75	75	77	77	78	83	82
2013	73	81	76	74	81	79	82	82
2014	71	74	76	72	80	78	82	80

На нашу думку, розрахунок американського Індексу задоволеності клієнтів ресторанної індустрії – дуже дієвий механізм підвищення ефективності мереж швидкого обслуговування країни. Опитування проводиться в електронній формі, тому всі розрахунки

індексів та графіки розраховуються і будуються автоматично, та з супровідними аналітичними описами публікуються на сайті у вигляді карти трендів ресторанної індустрії [12; 15; 17; 18].

Можна стверджувати, що така система інформаційного забезпечення національної економіки країни дає можливість для підприємців, науковців, населення враховувати макроекономічні зміни розвитку ресторанної індустрії країни, та приймати відповідні рішення. Вважаємо за доцільне організувати подібні оперативні спостереження розвитку ресторанного господарства і в Україні.

Висновки. Система інформаційного забезпечення статистичною інформацією в Україні є недосконалою. Незважаючи на чисельні зміни, що вже відбулись, процес гармонізації до європейських стандартів ведення статистичного обліку ще не завершено. У світовій практиці в інформаційному забезпеченні статистичною та аналітичною інформацією щодо діяльності у сфері ресторанного господарства активно приймають участь як державні (за допомогою Державної служби статистики), так і недержавні служби (наприклад, через Асоціацію ресторанів). В своїй діяльності недержавні служби активно використовують інформацію, що надається державними статистичними органами, та доповнюючи її власними даними надають розгорнуту інформацію щодо діяльності сфери ресторанного господарства, що має велику практичну цінність. В Україні проблема полягає у низькій інформативності статистичної інформації, що надається Службою статистики України за видом економічної діяльності «Діяльність із забезпечення стравами та напоями». Асоціація рестораторів України практично не займається фундаментальними дослідженнями, а більш концентрується на розвитку окремих закладів РГ. Все це спричинило недостатність наявної статистичної інформації у сфері ресторанного господарства для аналізу макроекономічної ефективності та прогнозування розвитку у масштабах країни. Надані рекомендації дозволяють наблизитись до міжнародних стандартів представлення статистичної інформації, підвищити її інформативність та практичне значення.

Для підвищення якості інформаційного забезпечення ресторанного господарства в Україні потребують подальших досліджень питання інформаційного забезпечення у різних країнах світу.

Література

1. Класифікація видів економічної діяльності: КВЕД ДК 009:2010: Національний класифікатор України: [затв. наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 N 457] – К.: Видавничий будинок ФАКТОР, 2011. – 160 с. – ISBN: 978-966-180-184-3
2. Statistical classification of economic activities in the European Community: NACE Rev. 2: // Office for Official Publications of the European Communities, Luxemburg. – 2008. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF>
3. International Standard Industrial Classification of All Economic Activities: ISIC Revision 4: // United Nations, New York. – 2008. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://unstats.un.org/unsd/publication/seriesM/seriesm_4rev4e.pdf
4. Карл Уильям Л. Организация обслуживания на предприятиях массового питания: [пер. с англ. А.В. Любарского. Монография / Уильям Л. Карл. – М.: Экономика, 2009. – 346 с. – ISBN 5-86567-036-X : 17.28;16.80.
5. Ананьев О.М., Сьомко О.В. Один з підходів до оцінки економічної привабливості та ефективності бізнес-проектів створення (реструктуризації) підприємств ресторанного господарства / О.М. Ананьев, О.В. Сьомко // Вісник Львівської комерційної академії. – 2005. – Вип. 38. – С. 345 – 350.
6. Моторин Р.М. Система національних рахунків: навч. посібник / Р.М. Моторин, Т.М. Моторина. – К.: КНЕУ, 2001. – 336 с.
7. Беліченко А.Г. Економічні засади євроінтеграційної політики України / А.Г. Беліченко // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2008. – Вип. 33. – С. 206 – 216
8. Статистичний щорічник України за 2012 рік / Державна служба статистики України. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2013. – 552 с.
9. Статистичний щорічник України за 2013 рік / Державна служба статистики України. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2014. – 534 с.
10. Eurostat: Statistics Explained. Food and beverage services statistics-NACE REV.2 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Food_and_beverage_services_statistics_-_NACE_Rev._2

11. Статистичний бюлетень «Мережа роздрібної торгівлі та ресторанного господарства підприємств на 1 січня 2014 р.»: – Державна служба статистики України, 2014. – [Електронне видання] – Режим доступу: <http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat-u/publbtorg-u.html>

12. Statistics and Studies from more than 18 000 sources [Електронне видання]. – Режим доступу: www.statista.com/topics/1135/us-restaurants

13. National Restaurant Association. News&Research [Електронне видання]. – Режим доступу: <http://www.restaurant.org/News-Research/Research>

14. Ресторанная жизнь за рубежом // Вестник ПИР для индустрии питания. Аналитика. – 2009. – №2(77) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: exhibition.pir.ru/digest/145

15. Restaurant Performance Index [Електронне видання]. – Режим доступу: www.restaurant.org/news-Research/Research/RPI

16. ACSI – American Customer Satisfaction Index. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theacsi.org/about-acsi/the-science-of-customer-satisfaction>

17. Julian Champkin. RPI versus CPI: whats the difference? Why does it matter? Will it make you poorer or richer? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.statslife.org.uk/economics-and-business/33-rpi-versus-cpi-what-s-the-difference-why-does-it-matter-will-it-make-you-poorer-or-richer>

18. Restaurent Trend Mapper. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.restaurant.org/trendmapper

1. Klasyfikatsiya vydiv ekonomichnoyi diyal'nosti: KVED DK 009:2010: Natsional'nyy klasyfikator Ukrayiny: [zatv. nakazom Derzhspozhyvstandartu Ukrayiny vid 11.10.2010 N 457] – К.: Vydavnychyy budynok FAKTOR, 2011. – 160 s. – ISBN: 978-966-180-184-3

4. Karl Uyl'yam L. Orhanyzatsyya obsluzhyvaniya na predpryyatyyakh massovoho pytannya: [per. s anhl. A.V. Lyubarskoho. Monohrafiya / Uyl'yam L. Karl. – М.: Экономыка, 2009. – 346 s. – ISBN 5-86567-036-Kh : 17.28;16.80.

5. Anan'yev O.M., S'omko O.V. Odyn z pidkhodiv do otsinky ekonomichnoyi pryvablyvosti ta efektyvnosti biznes-proektiv stvorenniya (restrukturyzatsiyi) pidpryyemstv restorannoho hospodarstva / O.M.

Anan'yev, O.V. S'omko // Visnik L'vivs'koyi komertsiyanoi akademiyi. – 2005. – Vyp. 38. – S. 345 – 350.

6. Motoryn R.M. Systema natsional'nykh rakhunkiv: navch. posibnyk / R.M. Motoryn, T.M. Motoryna. – K.: KNEU, 2001. – 336 s.

7. Belichenko A.H. Ekonomichni zasady evrointehratsiyanoi polityky Ukrainy / A.H. Belichenko // Humanitarnyy visnyk ZDIA. – 2008. – Vyp. 33. – S. 206 – 216

8. Statystychnyy shchorichnyk Ukrainy za 2012 rik / Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. – K.: TOV «Avhust Treyd», 2013. – 552 s.

9. Statystychnyy shchorichnyk Ukrainy za 2013 rik / Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. – K.: TOV «Avhust Treyd», 2014. – 534 s.

11. Statystychnyy byuleten' «Merezha rozdribnoi torhivli ta restorannoho hospodarstva pidpnyemstv na 1 sichnya 2014 r.»: – Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2014. – [Elektronne vydannya] – Rezhym dostupu: <http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat-u/publtorg-u.html>

14. Restorannaya zhyzn' za rubezhom // Vestnyk PYR dlya yndustryi pytannya. Analytyka. – 2009. – #2(77) [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: exhibition.pir.ru/digest/145

Рецензент: Соколи І.І., д.е.н., професор кафедри менеджменту Одеського національного політехнічного університету

10.03.2016

УДК 658.5:005.332.4

Крупіна Світлана, Яблонська Наталія
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

В статті розглянуті питання, які пов'язані з системою управління конкурентоспроможністю. Запропоновано основні підсистеми які складають систему управління та принципи забезпечення підвищення конкурентоспроможності підприємства. Виділено, що кожна